

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 25. SIJEČNJA 2013. - BROJ 63

ISSN 1452-9181 COBISS.SR - ID 22583303

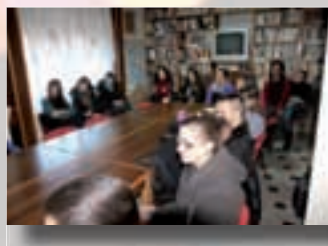
hdpu Hrvatsko društvo za pomoć učenicima
Bela Gabrić

Studenti

Učenici

IZDVAJAMO:

TEMA: Koliko podržavamo mlade? – 4-5

INTERVJU: Petar Gaković –7

PRIČA: Revolucija jede, evolucija mijenja – 18-19

GLAZBA: Punčke – 21

FOTO MJESECA

Australian Open 2013.

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Anita Klinac,

Donna Diana Prčić

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

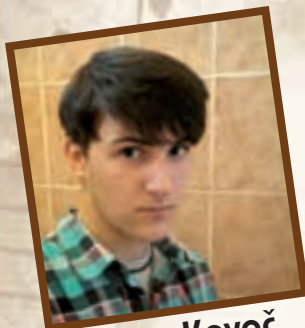
www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ivan Kovač

Pokreni se!

Uzeo sam staklenku, najobičniju staklenku srednje veličine koju mama uglavnom puni pekmezom od marelice ili nekakvom kiselom zimnicom, našao samoljepljivu traku i krupnim, čitkim slovcima napisao »2013«. Ta će staklenka do kraja godine služiti kao kasi-ca-prasica sreće. Svaki put kada se dogodi nešto lijepo, nešto nezaboravno ili nešto što promijeni mene i moja pojmljenja, dograbit ću najbliži list papira i zabilježiti taj događaj na njega. Savit ću papir i ubaciti ga u staklenku. Za manje od mjesec dana, skupio sam 6 papirića. Na kraju godine uzet ću u i prijeći preko svakog dobrog, važnog i ključnog trenutka u protekloj godini, pamteći time one dobre stvari, stvari koje vrijedi pamtiti, koje vrijedi njegovati i voljeti, stvari kojih se vrijedi sjećati. Nerijetko se po završetku vatrometa upitamo u čemu nam je prošla protekla godina, samo da bismo došli do zaključka kako nismo uradili niti promijenili baš ništa, kako je godinu dana proletjelo uzalud. Ali to je pogrešno! Svaki dan ispunjen je nečim što je vrijedno zapisivanja na papirić, svaki tjedan nosi radosti kojima se ne možemo ni nadati, svaki mjesec mijenja našu sliku i um.

Ljudi kao ljudi, ne obaziremo se na stvari koje su nam bacile osmijeh na lice, već samo na one koje su nas osramotile i poružnile. A ja se ne želim sjećati ružnih trenutaka. Ne želim pamtiti blamove, rastanke i pokipjele kave, želim pamtiti dobrotu i promjene. Danas nisam osoba koja sam bio jučer, a kamoli ona koja sam bio prije mjesec ili godinu dana!

Nisam želio da ovo bude tipično čakulanje o promjenama koje bismo svi trebali poduzeti s novom godinom – svi znamo da bi bilo dobro početi vježbati, s time zapravo i malo smršaviti, svi mi želimo početi učiti i poboljšati ocjene, početi štedjeti i kupiti traperice ili nov mobitel, svi hoćemo volju, odlučnost i rezultate – odmah. Dakle, želio bih se fokusirati na stvari kojih smo početkom godine uveliko manje svjesni.

Kao prvo, važno je imati volje i entuzijazma. Ako te nešto zanima, bez obzira što to bilo, napadni ga svom žestinom. Prigrli ga objema rukama, voli ga i, ispred svega, strastveno mu se posveti. Reći ćete kako je ovo vrlo slično volji ili odlučnosti, ali postoji velika razlika – govorim o samom interesu za nešto, o želji za interesom. Ne trebamo se plašiti stvari koje nas privlače, trebamo ih prigriliti i istražiti. Površno bavljenje temom ne ispunjava nikakve dublje potrebe koje imamo, a svi ih imamo popriličan broj, pitanje je jedino jesmo li spremni na potpuno istraživanje naših želja. A ukoliko se ne vodimo stvarima kojima se nadamo u budućnosti, ukoliko se ne bavimo (a kad kažem baviti mislim u punom smislu te riječi, ne samo u površnom kao kod hobija) dje-latnostima koje želimo prakticirati i upoznati, možemo mirno odustati i od napretka. A zašto birati poraz kada je i uspjeh opcija? Budi jadan ili se pokreni, izbor je uvijek tvoj.

Budi glas, ne eho. Budi rijeka, ne potok. Budi patchwork, ne frotir. Ne budi turist, pla-niraj manje. Ne dozvoli da život projuri kraj tebe. Pogreške su dopuštene, čak i obve-zne! Čovjek koji ne pravi pogreške uglavnom nikad ne napravi ništa: bez uzburkanog mora nije nastao nijedan dobar moreplovac.

Koliko podržavamo mlade?

Piše: Željka Zelić

Jedan zanimljiv članak pod naslovom »Odsustvo državne podrške mladima« privukao mi je pozornost, zato što se danas, kad god slušamo govore političara i nevladinih organizacija, sve više potiče na jačanje državne politike ne samo prema ugroženim socijalnim skupinama ili, pak, sve izraženijim gospodarskim problemima, već i prema odnosu prema mladima, a u čemu nam nedvojbeno nedostaje jasna vizija i strategija razvitka. Kada kažemo strategija onda nam se opet može podignuti kosa na glavi, jer čini se da kao nikada prije nismo imali više strategija, akcijskih planova i slično, počevši od strategije razvitka grada, socijalne skrbi, razvitka sela i ruralnih sredina i mnogih drugih, da ih sad ne nabrajamo. Jedna koja bi prema saznanjima trebala uskoro biti razmatrana i u Subotici, a zove se »Lokalni akcijski plan mladih 2013. godine«, samo je nagovještaj da će se možda konačno krenuti u smjeru rješavanja problema s kojima se mladi danas susreću i u našem gradu.

U gore spomenutom novinskom članku kojega potpisuje Dimitrije Bukvić navodi se sljedeće: »Sustav u Srbiji potiče formiranje biografije mladih kao u vrijeme socijalističkog perioda, koja nije primjerena današnjim okolnostima. Zbog odsustva državne potpore, mladi u Srbiji umnogome se oslanjaju na obitelj, što produžava njihovu ovisnost o roditeljima i odgađa financijsko i stambeno osamostaljivanje. Ovo je jedan od ključnih nalaza najnovije studije Instituta za sociološka istraživanja beogradskog Filozofskog fakulteta. Rezultati su predloženi u knjizi 'Mladi – naša sadašnjost', predstavljenoj sredinom prosinca u Domu omladine. Na gotovo 350 stranica jedne od najcjelovitijih studija o mladoj populaciji, uočeni su mnogi problemi s kojima se suočavaju osobe u dobi od 19 do 35 godina, u sferi prelaska u odraslost, obrazovnih resursa, oblikovanja radnih biografija, načina provođenja slobodnog vremena... Jedan od osnovnih nalaza, prema riječima sociologinje Smiljke Tomanović, koja je rukovodila istraživanjem, jest to što sustav u Srbiji potiče formiranje biografije kakva se od mladih očekivala u socijalističkom vremenu«. Profesorica sociologije obitelji na beogradskom Filozofskom fakultetu Anđelka Milić upozorava na sljedeće: »Društvo u Srbiji nalazi se na rubu s kojega se možemo ili vratiti u novi pokušaj stvaranja normalnog društva, ili pasti u provaliju. Ova studija govori o populaciji koja će nositi te pozitivne promjene ili sunovrat. Dojam koji se stječe jest da mladi ljudi vegetiraju u marginaliziranom prostoru u kojem se ne osjećaju dobro, ali nemaju ni svijest što trebaju činiti.«

Završi školu, oženi/udaj se!

U ne tako davno vrijeme, ali i danas, još uvijek se mogu čuti stariji kako mladima savjetuju da najprije završe školu (fakultet

se danas gotovo podrazumijeva, jer i na poslovima za koje je nekada trebala osnovna ili srednja škola, počinje se zahtijevati fakultetska diploma!), potom da se po zadanom obrascu ožene/udaju, formiraju svoju obitelj i žive tako sretni do kraja života. No, je li takav bajkoviti scenarij moguć u Srbiji, Hrvatskoj i zemljama u okruženju? Čini se da u Srbiji sve više mladih to, nažalost, nije u mogućnosti ostvariti. Ne samo zato što to ne bi htjeli, jer im obitelj i roditelji ipak pružaju određenu dozu sigurnosti i »opuštenosti« (kućanske obveze i sve druge odgovornosti s tim povezane te s tim povezanim manjkom slobodnog vremena), već i zato jer za to nisu financijski stabilni. Dosta je samo pogledati stanje na burzi rada, i odmah dobivamo realniju sliku o tome koliko je mladih (i sa završenim fakultetom) na burzi rada, koliko se njih uzda u odlazak »van« (kao da tamo teče med i mlijeko), jer vani, ako već radiš od jutra do sutra, od toga možeš donekle pristojno živjeti. Smiljka Tomanović u gore spomenutom članku navodi sljedeće: »Danas mladi moraju raditi usporedo s pohađanjem fakulteta ne bi li isplatili troškove sve skupljih studija. A sustav ih, primjenom Bolonjske deklaracije, obvezuje da pohađaju sva predavanja. Tako se reproducira zastarjelo shvaćanje iz ranijeg perioda, po kojem ili studiraš ili radiš«, dodajući da s velikom nezaposlenošću u Srbiji, gdje čak i kad imate posao ne znate hoćete li sutra dobiti otkaz, riječ »planiranje« ne postoji. »Baš zato što je razlog njihove aktivnosti gola egzistencija, nemaju kad organizirati slobodno vrijeme ili se posvetiti društvenom aktivizmu. Kada ste obuzeti borbom za posao, nećete se zapitati zašto u vašem gradu ne radi kazalište i tko je za to kriv.«

Mladi u hrvatskoj zajednici

Da bi se problemima mladih pristupilo sustavno, ne samo na razini ideje već i na razini konkretnoga djelovanja, i da bismo polučili prve rezultate, bit će potrebno možda i nekoliko godina, da ne kažem desetljeće. Generacije koje sada stasaju, odrastale su nažalost u nezdravoj sredini gdje su počevši od radija, televizijskih ekrana, ali još više susrećući se s time i u vlastitim obiteljima, bili izloženi pričama kako je samo još ova godina teška, i možda naredne dvije, a onda će nam biti bolje. Mnogi mladi, na veliku žalost, to bolje sutra ovdje nisu dočekali, pa su kao i neke starije generacije, krenuli »truhom za kruhom«, neki na brod (tamo se najbolje zaradi), ili radeći u svojoj struci neki s fakultetskim diplomama rade na sveučilištima i institutima u zapadnoeuropskim zemljama, jer im matična domovina nije mogla ponuditi ništa bolje. Dovoljno je samo pogledati na primjer gostovanje mladog srednjoškolca u jutarnjem programu nacionalne televizije za kojim su

Možda bi bilo potrebno i u hrvatskoj zajednici, uvažavajući sve povijesne okolnosti kojih smo taoci, ali i teškoće s kojima se kao manjina susrećemo u sadašnjosti, izraditi strategiju u prvom redu našega opstanka na ovim prostorima

brojna priznanja i osvojene prve nagrade, a koji bi, da mu roditelji nisu financirali odlaske na natjecanja, kao i »more« drugih koji možda takvih mogućnosti nemaju, ostao samo skriveni talent i potencijal kojeg smo se dragovoljno odrekli na štetu cjelokupnoga društva. Netko drugi »sa strane« će pak uočiti takav potencijal, ponuditi bolje uvjete i to je već unaprijed izgubljena bitka, jer je malo onih koji su se »otisnuli u svijet« i potom vratili natrag kako bi stečeno znanje i iskustvo primijenili u državi koja se odrekla njihova znanja.

Vjerujem da i u našoj hrvatskoj zajednici ima puno mladih s tim i takvim potencijalima. Na nedavno održanom »Razgovoru«, koji je organiziran u okviru »Dana biskupa Ivana Antunovića« u Subotici, jedan je od sudionika u razgovoru nakon predavanja istaknuo kako je mladima u našoj zajednici potrebno dati više mjesta, jer imamo potencijala. Navest ću njegove riječi doslovce: »Moramo mladima dati da zamijene nas starije, jer možda će se oni moći izdignuti iznad naših nesloga i svađa.« Da stvar bude veća, istu je rečenicu isti taj čovjek izrekao i prije godinu dana, a imam dojam da se ništa od tada nije promijenilo, kao da se na njegovim riječima sloj prašine samo podebljao i ništa više! No, tu dolazimo i do još važnijeg pitanja, koliko su sami mladi spremni angažirati se u manjinskoj zajednici, koliko ona može odgovoriti na njihove potrebe? Koliko im je politika prema manjinskim zajednicama zanimljiva? Koliko su oni koji se za nju bore učinili da im ona postane zanimljiva, privlačna, kakvi su ideali u koje bi se trebali zagledati? U tom smislu hvala je vrijedno nastojanje HNV-a da formira bazu

podataka mladih sa završenim fakultetom kako bi ih, ukoliko su to spremni, mogli uključiti u procese vezane uz hrvatsku zajednicu, jer netko će jednoga dana trebati nastaviti s radom za dobrobit budućih generacija. Međutim, neki su se mladi čak usprotivili davanju podataka uz neskrivenu averziju prema tome, jer su se osjećali zapostavljenim i iznevjerenim nakon što su završili studij i potom po povratku (a i takvih je sve manje) muku mučili s pronalaskom posla i svim drugim zavrzlamama koje su ih čekale nakon povratka sa studija. Dakle, hajdemo realno, bez pretenzija i traženja neprijatelja izvana, sagledati što dobivamo, a što gubimo slanjem mladih na studij »van«, imaju li oni nakon povratka sa studija u našoj zajednici realnu perspektivu da nastave raditi u okviru hrvatske zajednice, koji su nam kadrovi deficitarni, tj. koje ćemo poticati, kakva nam je vizija i koraci do ostvarenja istih. Bez jasne vizije budućnosti teško da ćemo moći napraviti dobre korake u sadašnjosti. A sadašnjost je, to nas uče od malena, zalag budućnosti!

Zato bi, kada je već toliko moderno donositi različite strategije i planove, možda bilo potrebno i u hrvatskoj zajednici, uvažavajući sve povijesne okolnosti kojih smo taoci, ali i teškoće s kojima se kao manjina susrećemo u sadašnjosti, izraditi strategiju u prvom redu našega opstanka na ovim prostorima (broj Hrvata prema posljednjem popisu manji je u odnosu na 2002. godinu za cca 13.000), jer bez toga, neki će reći prema crnom scenariju, za desetak i više godina, neće biti više ni starih, a bojim se ni mladih! A onda će nam uzalud biti strategije i strategije!

DODATAK ZA VAŠ PRORAČUN

STUDENTSKI POSLOVI

Mnogi studenti rade i uspješno studiraju. Poslovi za studente pronalaze se u velikoj mjeri preko studentskog centra grada u kom studirate

Novi smart mobiteli, nove kolekcije u dućanima, izlasci, kino, kave, sve su to sastavni dijelovi studentskog života. Naravno uz stanarinu, režije, potrepštine za faks, hranu. Sve to košta mnogo više nego što većina roditelja može priuštiti svojoj djeci. Sve su to neke male luksuzne stvari kada si student. Ali i za to postoji super rješenje kojemu ja do sada nisam pribje-gla, ali s obzirom na moj apetit za izlascima morala sam zaviriti i u taj za nas sve još strašni svijet. Svijet posla. Svijet odraslih. Svijet neovisnosti o roditeljima.

Nalaženje i ugovori

Možda se pitate je li moguće studirati uspješno i raditi. Mnogi studenti rade i uspješno studiraju. Poslovi za studente pronalaze se preko studentskog centra grada u kom studirate. Studentski centar se brine za vaša prava, pomaže vam u pronalasku posla te sklapa ugovore s tvrtkama za koje radite. Stoga ste prilično zaštićeni u vašem radnom odnosu. Vaš ugovor s tvrtkom nije klasičan ugovor kakav posjeduju ljudi u stalnom radnom odnosu ili s punim radnim vremenom. Vi potpisujete ugovor za studentski posao koji je jako fleksibilan. U većini slučajeva sami sebi određujete radno vrijeme, u skladu s vašim predavanjima. Također je bitno napomenuti kako možete pronaći posao u vašoj struci, ali i posao koji nije niti blizu vaše stuke, što naravno ima svoje mane i nedostatke, ali kada vam je potreban novac ne birate mnogo. Niste obvezni svaki dan otići na posao, te možete raditi samo vikendima, što je super vašim nadređenima, ali i vama (naravno ukoliko ne izlazite, ukoliko da, onda se morate izvještiti u liječenju mamurluka i neispavanosti i sve će biti ok).

Prednosti i mane

Prednosti ovih poslova su mnogostruke naravno, ali bilo bi sebično od mene i nerealno da ne navedem neke od velikih mana. Nisu to mane samo studentskih poslova, to su mane poslovnog svijeta općenito, na koji mi nismo naviknuti. Primjerice, uvijek je tu suradnja s kolegama koje će često biti stariji zaposlenici koji rade godinama u toj tvrtki, za njih ćete vi biti uljezi koji ih živciraju svojim poletom, svojim ambicijama, svojom željom za radom. Vi postajete konkurencija koja naravno mora biti tlačena. Ova pojava naziva se mobbing i vrlo je česta. Manifestira se kroz razne sitnice koje ponekada ne utječu dobro na psihu nas naviknutih na

život bez problema takve vrste. Moram napomenuti kako uvijek postoje i one starije kolege koje će vas rado naučiti svemu što vas zanima. Koje će vas motivirati na rad, sijati dobru atmosferu i na kraju vas možda natjerati da zavolite posao koji vam je ispočetka bio mrzak.

Vrste poslova

Najsmješniji dio je zapravo odabir posla. U početku će vam biti teško pronaći posao, kasnije to postaje mnogo lakše jer poznajete ljude koji se kreću u tim krugovima. Ako ste se slučajno ponadali da je ovaj segment zaobišao taj divan balkanski običaj, moram vas razočarati, i ovdje postoje »krugovi« i veze i vezice. Često dobijete posao tako da vas prethodno netko preporuči, poslodavac tako

ima nekoga tko jamči za vas. To obično rade prijatelji ili kolege s faksa.

Što sve mogu raditi studenti? Svašta, neke poslove od kojih vas zaboli glava pri samoj pomisli na njih, ali i one koji su prilično zabavni. Krenut ću od najprivlačnijih poslova, ti su poslovi ujedno i najlakši. Ljudi se bore za poslove promotora u raznim noćnim klubovima. Da biste bili kvalificirani potrebno vam je jedino puno prijatelja koji vole partijati i ništa više. Nakon toga je dijeljenje letaka, razne promocije po trgovačkim centrima. Konobarenje, zanimljiv posao ukoliko radite u kafiću u koji inače zalazite, ali zna biti naporno i često vas znaju zadržavati prekovremeno. Rad u McDonaldsu ili KFC-u spada u rang s konobarenjem.

Također možete raditi telefonske ankete ili birokratske poslove u raznim tvrtkama. Neki od meni najzanimljivijih i najdražih poslova su Djed Božićnjak i posao maskote na utakmicama »Medveščaka«. Kvalifikacije su osmijeh, dobra volja i optimizam. Nitko ne voli dosadne maskote.

Ukoliko želite raditi naći ćete posao, ukoliko ne želite – nećete i to je to. Naoružajte se strpljenjem i osmijehom i u nove radne pobjede.

Ivana Rudić

PETAR GAKOVIĆ, PREDSEDNIK HDPU »BELA GABRIĆ«

Materijalna i edukacijska pomoć za učenike i studente

*U planu je organiziranje besplatnih sati za pomoć
u učenju, te radionica i seminara **

Otvoren »Natječaj za talente 2013.«

Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić« osnovano je 2002. godine na inicijativu Hrvatskog akademskog društva, a nosi ime istaknutog kulturnog djelatnika, katoličkog publicista i pisca. Sjedište društva je u Ulici Bele Gabrića 21. Što je ova udruga učinila u protekloj godini i koji su njezini planovi u 2013. saznali smo iz razgovora s njenim predsjednikom Petrom Gakovićem.

KUŽIŠ?! Kratak osvrt na prošlu godinu?

Prošla je godina obilježena pomaganjem mladima kroz edukacijske seminare i radionice. Tako smo završili projekt Asertivnog treninga koji je vodila Marija Skala. Tom su prilikom mladi kroz vježbe učili kako prepoznati neka ranija iskrivljena uvjerenja kod sebe i kod drugih ljudi, kako im se suprotstaviti i kako izgraditi jedan racionalniji pristup u komunikaciji. Drago mi je spomenuti kako smo osim redovite jednokratne pomoći učenicima i studentima uspjeli osigurati sredstva za mlade u posebno teškim materijalnim okolnostima.

KUŽIŠ?! Koliki je odziv mladih na aktivnosti koje organizirate? Jeste li zadovoljni?

Zadovoljni smo odzivom mladih na seminare koje smo organizirali i to je još jedan pokazatelj koliko su mladi zainteresirani za osobnu izgradnju, koja im je potrebna u radu s kolegama, a svakako i pri traženju posla, te ponašanja na njemu. Vrijeme u kojem se nalazimo traži od nas stalnu izgradnju, pa tako vjerujem da su seminari i radionice bili korisni, a isto vjerujem kako će planovi za 2013. godinu pridonijeti još boljem i kvalitetnijem razvoju raznih sposobnosti koje su potrebne za izgradnju poslovnih sposobnosti.

KUŽIŠ?! Jesu li u protekloj godini mladi bili spremni na suradnju?

Program koji smo vodili u prethodnom razdoblju nije bio prezahtjevan za korisnike pomoći. Planovi za ovu godinu su svakako drugačiji. Kao i svaka druga institucija, očekujemo pomoć i suradnju, naravno na korist samih korisnika. Prilikom nedavne podjele jednokratne pomoći za proteklu godinu, samo smo spomenuli planove za iduću i između ostalog smo naveli projekt davanja sata iz raznih predmeta i drago mi je što se tom prilikom javio veliki broj zainteresiranih mladih studenata. Tako da ne sumnjam u njihovu pomoć.

KUŽIŠ?! Koji su planovi za ovu, 2013. godinu?

Cilj društva je materijalno i nematerijalno pomagati učenicima

(srednjoškolcima) i studentima. Tako je prethodnih deset godina bila primarna materijalna pomoć, a u trenutačnom planu je ravnomjeran naglasak i na nematerijalnoj, tj. edukacijskoj pomoći. Tako je za 2013. godinu u planu organiziranje besplatnih sati za pomoć u učenju za sve one koji sebi ne mogu priuštiti dodatne sate iz predmeta s kojim imaju poteškoće. Tako će korisnici pomoći, a i oni stariji moći pomoći mlađim generacijama u ovim teškim vremenima. Također su u planu i novi programi za radionice i seminare o kojima ćete biti blagovremeno obaviješteni. Prije nekoliko dana smo otvorili »Natječaj za talente 2013.« na koji se mogu prijaviti srednjoškolci i studenti koji studiraju na teritoriju Vojvodine. Ovim projektom želimo potaknuti mlade na kreativan rad, te prikazivanje svojih talenata na što zanimljiviji način. Tom prigodom bit će nagrađeno 5 učenika/srednjoškolaca po 10.000 dinara, što bi trebalo pridonijeti njihovoj daljnjoj motivaciji za rad u poljima talenata.

Kužiš?! Ukoliko mladi imaju neka pitanja ili prijedloge, kome i gdje se mogu obratiti?

Sve informacije se mogu naći na našem portalu www.belagabric.rs, kao i na Facebook stranici www.facebook.com/hdpu.belagabric. Tamo se mladi mogu prijaviti na natječaje, a isto tako i postati redoviti članovi. U fazi smo ozbiljnijeg ažuriranja naše internetske stranice, pa se tako na njoj već sada mogu naći mnoge korisne informacije, poput onih »kako napisati CV« i sl. Također se na portalu nalazi i forum s mogućnošću postavljanja pitanja, a isto se može učiniti na već spomenutoj Facebook stranici.

Antonija Sudarević

SANJA ANDRAŠIĆ, MATURANTICA SREDNJE UGOSTITELJSKE ŠKOLE U APATINU

Nema odustajanja od cilja

Uporna u učenju, uspješna u dramskoj i u recitatorskoj sekciji KPZH »Šokadija«,

naša sugovornica sanja diplomu menadžera hotelijerstva

Na pragu punoljetstva, Sončanka Sanja Andrašić igra se s peticama u srednjoj ugostiteljskoj školi u Apatinu, smjer kuharstvo, recitira i glumi u KPZH »Šokadija« i sanja san o ostvarenju svojih životnih planova.

KUŽIŠ?!: Bliži se kraj za tebe završne školske godine. Hoće li ti biti žao današnjega društva?

Još uvijek ne mogu povjerovati da mi je ovo posljednja godina srednje škole, ove dvije i pol godine jednostavno su mi proletjele. Neću se moći lako oprostiti od društva, s njima sam provodila dosta vremena i stekla puno novih prijatelja. Provodili smo najljepše sate družeći se, skupa smo učili, skupa sazrijevali, a sada, kad znamo što hoćemo, kad nam je najljepše, rastanak je vrlo blizu.

KUŽIŠ?!: Dosadašnji prosjek ocjena u srednjoj školi ti je čista petica. Ima li neke posebne tajne u postizanju takvog uspjeha?

Nema tu nikakve tajne, niti posebne filozofije, sve je vrlo jednostavno. Na predavanjima sam vrlo skoncentrirana, puno toga upamtim, pa kasnije nema potrebe za »ubijanjem od učenja«, na što se obično žale moji prijatelji sa slabijim prosjekom ocjena. Nadam se da neće biti nekih neugodnih iznenađenja i da ću prosjek 5,0 ostvariti i u završnoj godini, što bi znatno pomoglo u ostvarenju mojih životnih planova.

KUŽIŠ?!: Možeš li nam otkriti te planove??

Pa, nije nikakva tajna, planiram upisati Visoku hotelijersku školu strukovnih studija smjera hotelijerstva. Ukoliko uspijem zadržati ovaj prosjek, nadam se da ću upasti na proračun, a dalje sve ovisi o meni. Svjesna sam da samo upornim učenjem i radom mogu postići svoj cilj.

KUŽIŠ?!: Što te je toliko privuklo hotelijerstvu?

Od djetinjstva bila sam vrlo uporna, pa mi je i danas geslo - do ispunjenja cilja odustajanja nema. Ne znam kako ljudi razmišljaju, ali mnogi, osobito neki od nastavnika u OŠ »Ivan Goran Kovačić«, govorili su mi kako je sramota za jednu odličnu učenicu upisati »baš takvu školu«. To su mi govorili pred cijelim odjelom, pa sam više puta dolazila iz škole plačući. Još u djetinjstvu sanjala sam da jednoga dana postanem kuharica. U srednjoj školi sam spoznala kako mogu i dalje. Hoteli su mi oduvijek izgledali otmjeno i čarobno, sve mi je jača želja da oni budu moj profesionalni svijet. Najbitnije mi je što u svojim nakanama imam veliku potporu obitelji.

KUŽIŠ?!: Kako raspoređuješ svoje slobodno vrijeme?

Kako sam učenica-putnica, slobodnog vremena baš i nemam puno. Od kuće odem izjutra u 6, vratim se oko 15 sati. Ručam, malo se odmorim i učim. Članica sam dramske i recitatorske sekcije KPZH »Šokadija« i te aktivnosti su mi dovoljne. Trenutačno sam dovoljno opterećena pojačanim probama dramske sekcije, a sa svojim prijateljicama družim se poglavito vikendom.

KUŽIŠ?!: Što te toliko veže za aktivnosti u »Šokadiji«?

Prije nekoliko dana gostovali smo na Smotri pučkih igrokaza u Sikirevcima (Republika Hrvatska). Bilo mi je fantastično, prvi sam put nastupila pred više od 600 gledatelja. I u recitatorskoj i u dramskoj sekciji radimo na očuvanju naše starinske šokačke ikavice, što me ispunjava velikim zadovoljstvom, jer je ta ikavica u svakodnevnoj uporabi i u mojoj obitelji. Rad u dramskoj sekciji me opušta, jer je na našim probama, koliko god bile naporene, uvijek puno šale i smijeha. Glumila sam još u »Šokadijinim« dječjim predstavama, a kako sam odrastala, redatelj mi je povjeravao sve zahtjevnije uloge. U najnovijoj predstavi tumačim lik razmažene, bogate i vrlo histerične Amerikanke, koja mi je jako prirasla srcu. I na recitatorskim natjecanjima sam postizala uspjehe, a najdraža mi je Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku, na kojoj sam upoznala puno prijateljica i prijatelja iz cijele Bačke i Srijema.

KUŽIŠ?!: A ljubav?

Prije bih rekla lagana zaljubljenost. Istina, bilo je simpatija, kada će, ako ne u ovim godinama? No, prava, velika ljubav još uvijek me nije »pljusnula«. Ima vremena, pravi se još nije pojavio u mojoj blizini.

KUŽIŠ?!: Sanja sutra?

Pa, već je sve rečeno. Nadam se da ću ostvariti svoj cilj i ostvariti ambicije u svojem budućem zvanju, a želje glede osobnog života zadržala bih za sebe.

M. A.

ANA ŠTIMAC, STUDENTICA AKADEMIJE LIKOVNIH UMJETNOSTI U ZAGREBU

Buduća restauratorica

Ono što me oduvijek impresioniralo su radionice u Italiji, Francuskoj i Nizozemskoj, i jedna od tih zemalja će svakako biti moj odabir za doktorat koji planiram upisati

KUŽIŠ?! Tvoj sljedeći korak bio je odlazak u Zagreb i upisavanje Akademije likovnih umjetnosti. Što nam možeš kazati o Akademiji i tvojem odsjeku?

Budući da sam željela nastaviti školovanje u sferi očuvanja kulturne baštine, uz veoma teške i naporne pripreme to sam i uspjela. Danas sam studentica druge godine Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, na odsjeku konzerviranje i restauriranje umjetnina, smjer slikarstvo. Akademija likovnih umjetnosti u Zagrebu utemeljena je u lipnju 1907. godine kao Kraljevsko zemaljsko više obrazovnovalište za umjetnost i umjetni obrt, a skoro stoljeće kasnije, 1997. godine osnovan je i odsjek za restauriranje umjetnina (danas odsjek za restauriranje i konzerviranje umjetnina), ujedno i prvi takav odsjek u Hrvatskoj. Na Akademiji su djelovali brojni značajni umjetnici i profesori, pa je povijest Akademije likovnih umjetnosti dobrim dijelom i povijest hrvatske umjetnosti dvadesetog stoljeća. Studij restauriranja i konzerviranja profilirao se kao interdisciplinarni studij široke stručne i opće naobrazbe, baštineći tradiciju Akademije utemeljenu na likovnim disciplinama. Inkorporirajući svojim studijskim programom dobra iskustva srodnih studija u Europi, objedinio je temeljna znanja i vještine struke usmjerene prema očuvanju kulturne baštine. Primjer jako velikog broja bivših studenata ovog odsjeka koji su se uspješno uključili u mnoge projekte državnih i privatnih radionica, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu, samo je potvrda nužde za osposobljenim kadrovima koji će sudjelovati u obnovi i zaštiti kulturne baštine.

KUŽIŠ?! Kakav je tijek studiranja na Akademiji?

Svi studijski programi koji se izvode usklađeni su s odredbama Bolonjskog procesa, što se meni osobno jako sviđalo, jer pokraj niza mogućnosti koje nam se pružaju, imamo privilegij družiti se s našim kolegama iz drugih zemalja s ciljem uspostavljanja i razvoja akademske mobilnosti, te sudjelovati u međunarodnim umjetničkim i strukovnim događanjima koja uključuju ustanove visokog umjetničkog obrazovanja.

KUŽIŠ?! Koji su tvoji planovi nakon završetka studija?

Uvjeti u Hrvatskoj za naše područje rada su dosta dobri, ima toliko kulturne baštine koja čeka da joj vratimo sjaj kakav je nekada imala, ali svoju budućnost vidim u nekoj od vodećih zemalja za konzerviranje i restauriranje umjetnina. Ono što me oduvijek impresioniralo su radionice u Italiji, Francuskoj i Nizozemskoj, i jedna od tih zemalja će svakako biti moj odabir za doktorat koji planiram upisati. S našim zanimanjem imamo taj privilegij da naše područje rada nije jedno mjesto, naš posao je takav da ćemo jedan dan biti u uredu, gdje ćemo gladati pisanu i foto dokumentaciju nekog djela, drugi dan u laboratoriju gdje ćemo raditi sve potrebne analize, treći na skeli neke građevine, četvrti u zatvorenoj radionici gdje smo satima posvećeni umjetnini. I tako u nedogled. Zbog toga je naš posao jedinstven i svakoga dana drugačiji, a svrha ostaje ista.

Dario Španović

»Restaurator je osoba koja treba sjediniti znanstvenika, umjetnika, liječnika, manualnog radnika, akrobata, obrtnika i alkemičara. Veliki zahtjevi!«, riječi su bivšeg dekana zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti Slavomira Drinkovića. One ponajbolje opisuju što se očekuje od budućih restauratora. No, to nije pokolebalo Anu Štimac, studenticu Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, rodom iz Platičeva, da se opredijeli za ovaj zanimljiv poziv.

KUŽIŠ?! Za ovaj si se poziv praktički opredijelila još u srednjoj školi?

Srednju sam školu pohađala u Školi za umjetničke obrte (danas Škola primijenjenih umjetnosti) u Šapcu, na odjelu konzervator kulturnih dobara, smjer preparator. To sam izabrala jer su me impresionirali ljudi koji imaju ogromnu odgovornost kako bi poduzeli sve mjere da bi usporili proces oštećenja kulturne baštine. Zadatak našeg odjela bio je povezati praktičko znanje s teoretskim, sposobnošću procjene situacije predmeta ili objekta i ocjene posljedica postupka. Na odjelu je od samog početka bio zastupljen timski rad, uz obveznu suradnju s profesorima drugih stručnosti, jer su svi predmeti značajan izraz duhovnog, religioznog, umjetničkog života prošlosti često dokumenti povijesne situacije, bili oni predmeti višeg ranga, ili jednostavni predmeti iz svakidašnjice. Ukratko, na smjeru koji sam upisala u srednjoj školi naučila sam strogo poštovati principe konzervacije i restauracije, pažljivo i sustavno ulaziti u iznimno težak i odgovoran rad, u kojem moramo imati fini estetski osjećaj, da ne vladamo samo tehnikom posla, već da se podredimo značaju objekta, bez želje da naši osobni, estetski pogledi dođu do izražaja. Kako se bližio kraj srednjoškolskog obrazovanja, tako su krenula i razmišljanja gdje dalje...

Život u studentskom domu

*Kažu kako nisi probao/la studentski život, ako nisi živio/la u studentskom domu.
Istina. Potvrđujem. Probala. Osjetila.*

Prošlo je već nekoliko mjeseci otkako je započelo jedno savim novo životno razdoblje, kako za sve brucoše, tako i za mene. Dok su neki ostali u svojim gradovima, među svojom obitelji i prijateljima, jer su previše vezani za topli krevet u svojoj sobi, neki su se »odvažili« i krenuli na put s hrpom kufera u rukama. I za jedne i za druge je započeo novi život jer više nije ista ekipa, više nije ista srednja škola, došlo je vrijeme za test zrelosti kad se ide prema tituli akademskog građanina. Ako netko misli da je lagan i popločan taj put, prevario se. Trnovit je, dapače. Pogotovo kad se nađeš u nepoznatoj sredini i na tebi je hoćeš li se snaći ili nećeš. Ako želiš uspjeti u svom naumu, potruditi ćeš se. Prije svega toga, bitno je pronaći mjesto koje ćeš zvati »dom«, a to bi mjesto moglo upravo biti ta istoimena riječ. Postoji opcija – studentski dom, za sve one koji se usude!

Opće je poznato kako veliki broj studenata živi po internatima i studentskim ili đačkima domovima gdje se dijele sobe, ponekad i kreveti. Kažu kako nisi probao/la studentski život, ako nisi živio/la u studentskom domu. Istina. Potvrđujem. Probala. Osjetila. No, svatko od nas ima priču u pozadini iza koje može stajati osmijeh ili suze. Dosad se nisam žalila, ali neke loše strane znaju prevagnuti i dovedeš se u situaciju da želiš pobjeći što prije s mjesta »zločina«.

Plus i minus

Buditi se ujutro u toploj sobi koju plaćaš minimalno, u kojoj imaš besplatan internet i blizu ti je mali milijun ljudi kako s hodnika, tako iz zgrade pokraj, koji su spremni pomoći ako ti što zafali – ne zvuči toliko loše. Blizina menze je također dobar argument, kao i povezanost tramvaja i busova s ostalim linijama po čitavom gradu. No, lutrija je hoće li ti se posrećiti. Hoćeš li dobiti cimericu koja ti odgovara kao osoba? Hoćeš li se naviknuti na buku iz hodnika? Manjak privatnosti? Svi smo mi različiti. Neki će se lako

prilagoditi na novonastalu situaciju, a neki će u nekom trenutku puknuti i poželjeti se maknuti s tog mjesta. Ako ste u sličnoj situaciji, mogli biste prepoznati sebe u nekom od ova dva tipa!

Davno je stvorena iluzija i gledanje američkih serija gdje postoje bratstva i sestrinstva tijekom collegea moglo je utjecati na našu sliku o domu. To ne mora biti slučaj, ali većina koja zamišlja takav način života može dovesti sebe u zabludu. Realnost zna biti surova. Nekima je cimer med i mlijeko, dok je nekome to osoba koja ne izlazi iz sobe i samo uči ili ostavlja nered svuda po sobi. Događa se da netko baš uživa kao da je u takvoj seriji koju pratimo na malim ekranima. Blago takvima!

Samokontrola

Za život u studentskom domu je potrebna samokontrola. Uvijek biti spreman na sve opcije, što se tiče cimerice i samog smještaja. To nije isti topli krevet koji te čeka u tvom rodnom gradu. Možda te ne dočeka luksuz, već jedna mala soba u kojoj samo možeš spavati i učiti (ako i možeš učiti u toj prostoriji). Predivno je kad dobiješ sjajnu osobu za suživot, jer je tad sve lakše.

Uopćeno gledano, kao i sve u životu, postoje određene prednosti i mane. Treba biti ponosan na sebe ako si uopće uspio dobiti mjesto u domu, jer je velika konkurencija. Tvoje ocjene i bodovi su vrednovani i to može biti tvoja nagrada. Dok s druge strane medalje, ako nisi tip za ovakav način života i treba ti puno više privatnosti, dom nije za tebe. Ako želiš uštedjeti, opet je dom odlična opcija. Ako ste već u domu i zadovoljni ste, nastavite s uživanjem i u ovoj godini, a ako niste i želite, potrudite se, učite i aplicirajte kako bi iduće godine, odnosno već u listopadu osigurali svoj krevet! Živjeli ili ne živjeli u domu, studentski život svakako ima svojih čari. Pozdrav iz studentskog doma »Stjepan Radić« u Zagrebu!

Donna Diana Prčić

PRIMJER SV. PAVLA APOSTOLA

Mijenjamo s(v)ε!

»Mutantur omnia nos et mutamur in illis« znači: »Sve stvari se mijenjaju i mi se mijenjamo s njima«. Samim tim što se mi mijenjamo, mijenjamo sve, mijenjamo druge

Promjene su, htjeli mi to ili ne, neizostavan dio života i s njima se svakodnevno suočavamo. Odrastamo, sazrijevamo, starimo... No, moramo se zapitati - što nas to točno sve mijenja? Novac? Alkohol? Droga? Smrt?... Da, sve nas to mijenja. Ali, sve su to materijalne stvari. Ono što nas stvarno mijenja jest vjera. A za vjeru nema većeg svjedoka promjene od sv. Pavla apostola.

Od progonitelja do progonjenika

Vjerojatno svi znate ili ste svi čuli za sv. Pavla apostola. Pa, evo njegove priče. Rodio se oko 10. godine u gradu Tarzu i živio je do 64. godine, kad je podnio mučeničku smrt u Rimu. Židovsko mu je ime Šaul (Savao, Savle), ali je bio i punopravni građanin Rima. Školovao se u Jeruzalemu i postigao je visok položaj. Prvi put se spominje u Djelima apostolskim za vrijeme kamenovanja sv. Stjepana: »Svjedoci odložiše haljine do nogu mladića koji se zvao Savao.« Sinederij, visoko židovsko duhovno i svjetovno sudište u Jeruzalemu, dao mu je ovlasti da progoni kršćane, jer je u to vrije-

me kršćanstvo još uvijek bilo zabranjeno, a kršćani bili progonjeni, sve do Milanskog edikta 313. godine. »Savao je pustošio Crkvu: ulazio je u kuće, odvlačio muževe i žene i predavao ih u tamnicu.« (Dj,8,3-4) Njegovo preobraćenje i mijenjanje dogodilo se na putu za Damask oko 38. godine, te se iz velikog progonitelja pretvorio u velikog apostola – progonjenika. Prema predaji, blizu samog grada Damaska javio mu se Isus, i obasjala ga je jaka svjetlost od koje je oslijepio. Zatim je čuo svim kršćanima već dobro poznate riječi: »Savle, Savle, zašto me progoniš?!«

Korjenita promjena

»Kad god dobrotom dodirneš neko srce, svijet se mijenja« i Pavao je to osjetio. Sam Bog je dodirnuo njegovo srce i promijenio ga.

Zamislite kolika je Pavlova vjera bila prije i poslije ovog trenutka. Koliko se on samo promijenio, no ne samo on, nego s njim i nebrojeno puno ljudi, i s pravom možemo reći kako je Pavao pravi primjer za korjenitu promjenu, što možemo vidjeti po tome da je do tog trenutka ubijao kršćane, a već sljedećeg postao jedan od njih, te na kraju i sam umro kao kršćanski mučenik za vrijeme Neronovog progona kršćana u Rimu. Malo je ljudi sposobno za takvo što, a kao ljude koji nisu sposobni prihvatiti mijenjanje spomenuo bih one koji uporno tvrde: »Ljudi se ne mijenjaju!« Ljudi stare, rastu, a i to smatramo kao promjenu naravno, no ne onakvu o kojoj trenutačno pričamo. Ali ne treba zaboraviti da Bogu ništa nije nemoguće. No, ova je tema preopširna za jedan članak, ali evo vam primjer sv. Pavla, a na vama ostaje da razmislite o tome. »Ako hoćemo mijenjati ljude i svijet, to možemo samo mijenjajući sebe!«

Ivan Čavrgov

JENNIFER LOPEZ

KUŽIŠ ?!

Prvijenac za glazbenu povijest

Prvi singl objavila im je nakladnička tvrtka »Suzy« 1980. godine, a sadržavao

Inače, koncertom u zagrebačkom klubu Boogaloo, održanom u veljači 2011. godine, Jura Stublić i Film obilježili su tri

Prvi album, naslovljen »Novo!Novo!Još jučer samo na filmu a sada i u vašoj glavi«, objavljuju 1981. godine u nakladi ljubljanskog »Helidona«, pod producentskom palicom člana slovenske grupe Buldožer Borisa Belea. Autor kompletnog materijala je Jura Stublić.

Robert Tilly

SUPERMAN

Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog

Zaboravljeni hrvatski nobelovci

Lavoslav (Leopold) Ružička (Vukovar, 13. rujna 1887. - Mammern, Švicarska, 26. rujna 1976.) dobitnik je Nobelove nagrade za kemiju, osmostruki je počasni doktor (četiri doktorata za znanost, dva za medicinu, te po jedan za prirodoslovne znanosti i pravo).

Po ocu Stjepanu, bačvaru i vatrenom hrvatskom domoljubu, vuče češko i hrvatsko podrijetlo, a po majci Amaliji (rođena Sever) hrvatsko i njemačko. Pohađao je klasičnu gimnaziju u Osijeku, a po završetku gimnazije opredijelio se za tehniku, odustavši od svećeničkog poziva. Studirao je kemiju, možebitno nadajući se poslu u rafineriji šećera u Osijeku. Odlazi na Visoku tehničku školu u Karlsruheu u Njemačkoj, gdje se usmjerava na organsku kemiju. Suraduje s profesorom Hermannom Staudingerom, dobiva diplomu, te skupa odlaze u Zurich gdje postaje njegov asistent. Valja napomenuti kako je njegov mentor 1953. godine bio laureat Nobelove nagrade.

Prvi znanstveni radovi Ružičke bili su s područja prirodnih spojeva i bavio se njima tijekom cijelog života. Proučavao je strukture aktivnih komponenata dalmatinskog buhača i insekticida. Time dolazi u dodir s terpenom koji se rabio u industriji parfema, pa na tom polju suraduje sa švicarskim tvrtkama. Ratne 1916. godine dobiva podršku najvećeg svjetskog proizvođača parfema Haarman & Reimer iz Holzminden u Njemačkoj, da bi nakon dvije godine zbog svojega znanja iz područja tarpene postao izvanredni profesor, a 1923. i počasni profesor na Eidgenössische Technische Hochschule i Sveučilištu u Zurichu.

Suradujući sa švicarskim proizvođačima parfema stječe financijsku stabilnost, te odlazi u Basel, a nakon nekoliko godina postaje profesor organske kemije na Sveučilištu u Utrechtu u Nizozemskoj. No, nakon tri godine vraća se u Švicarsku kao vodeći stručnjak na području kemijske industrije. Ponovno je profesor organske kemije na fakultetu i počinje njegovo najplodnije znanstveno razdoblje. Istražuje steroide, a njegov laboratorij postaje vodeći na polju organske kemije.

Nobelovu nagradu za kemiju dobiva 1939. godine, zajedno s Adolfom Butendandtom. Zbog Drugog svjetskog rata ostaje bez svojih najboljih suradnika, ali mu dolaze i novi, poput Vladimira Preloga, s kojim osim hrvatstva dijeli još jedan biografski detalj, obojica su bili učenici osječke gimnazije.

No, Ružička se tih godina okreće proučavanju biokemije; problematici evolucije. Njegova znanstvena hipoteza »Zakon biogeneze izoprena« vrhunac je njegove karijere. Kada je godine 1957. otišao u mirovinu, laboratorij je ostavio upravo Vladimiru Prelogu.

Ružička se bavio i problemima edukacije, uspostavio je Švicarsko-jugoslavensko društvo te je bio počasni član tadašnje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

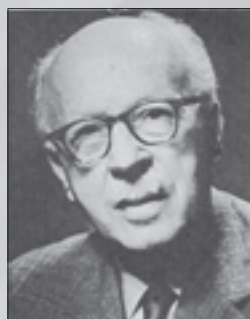
Već spomenuti njegov suradnik i mladi kolega, Vladimir Prelog (Sarajevo, 23. srpnja 1906. - Zürich, 7. siječnja 1998.), priznati je hrvatski i švicarski kemičar. Prelog nakon početka osnovnog školovanja u rodnom Sarajevu zbog rastave roditelja 1915. s ocem odlazi u Hrvatsku da bi Pučku školu završio u Zagrebu. Tamo se upisuje i u gimnaziju, da bi se u trećem razredu s ocem preselio u Osijek i počeo se zanimati za kemiju. Već s 15 godina objavljuje svoj prvi znanstveni rad iz ovog područja. Nakon mature odlazi studirati kemiju u Prag, gdje nakon diplomiranja doktorira 1929. pod vodstvom profesora Emila Votočka. Nakon doktorata 5 je godina radio u laboratoriju jedne kemijske veletrgovine, a zatim se vraća u Zagreb i predaje organsku kemiju na Tehničkom fakultetu. Ratne 1941. godine odlazi u Švicarsku zbog opće situacije. To se tako dogodilo da je na poziv Richarda Kuhna, nobelovca kemije za 1938. godinu otišao davati predavanja tijekom kojih je upoznao Ružičku.

Prelog se bavio istraživanjima heterocikličkih spojeva, alkaloida, antibiotika. Središnje mu zanimanje postaje problem prostorne građe molekula. Uvodi naziv kemijska topologija, sintetizira mnoge organske spojeve čime pridonosi izučavanju enzimatskih reakcija. O sebi je zapisao kako voli putovati, da je držao predavanja u više od 150 gradova.

Počasni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a Nobelovu nagradu za kemiju dobio je 1975. godine za radove na području organskih prirodnih spojeva i stereokemije.

Stoga ova dvojica znanstvenih velikana, koji su predugo bili prešućivani zbog odlaska iz domovine, ne bi smjeli biti zaboravljeni, već bi kao svjetionici trebali služiti mladima kao uzori za učenje i studiranje, inovativnost i upornost, te ponos svog naroda.

Priredio: N. P.

HI TECH / ZNANOST

Hrvatska WIKIPEDIA u 2012.

Članci o Facebooku ove su godine bili najpretraživaniji članci na Wikipediji, pokazali su podaci koje je prezentirao švedski programer Johan Gunnarsson. Facebook je najpretraživaniji na engleskom i španjolskom izdanju internetske enciklopedije, a nalazi se i u prvih deset na izdanjima mnogih drugih zemalja kao što su Francuska, Turska, Portugal i druge, piše Večernji list.

Što je najviše zanimalo korisnike hrvatske Wikipedije? Facebook je tek na 22. mjestu, dok se na prvom mjestu s više od 446 tisuća pregleda nalazi Zakon o sprečavanju internetskoga piratstva. Na drugom mjestu je Hrvatska, a na petom popularna sapunica Larin izbor. Popularni su i članci o Njemačkoj (6. mjesto), Srbiji (9. mjesto) i BiH (10. mjesto). Ante Gotovina je 23, Josip Broz Tito 48, dok se Operacija Oluja našla na 76. mjestu.

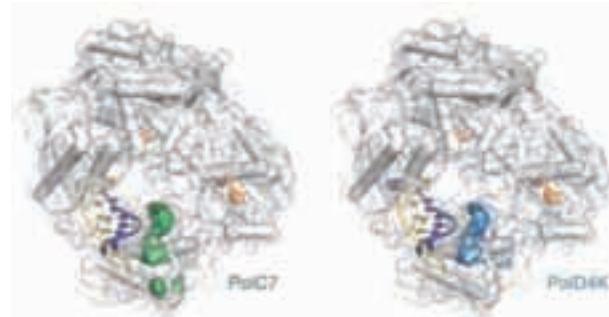
Mnoge korisnike jako su zanimali tekstovi o vlastitim zemljama. Na ruskoj Wikipediji najtraženiji je članak o Rusiji, na poljskoj o Poljskoj, a na portugalskoj o – Brazilu. Zanimljivo je i da je korisnike njemačkoga izdanja najviše zanimalo članak o slijepoj ulici (Sackgasse), a na ljestvici prvih deset članaka našle su se i humoristične serije »Kako sam upoznao vašu majku«, »Teorija velikog praska« i »Dva i pol muškarca«.

NOVA kemijska ŠIFRA života

Tijekom posljednje tri milijarde godina život na Zemlji oslanjao se na dvije molekule za pohranu informacija – DNA i RNA. Sada postoji i treća – XNA, polimer kojega su sintetizirali biolozi Vitor Pinheiro i Philipp Holliger s Vijeća za medicinska istraživanja u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Baš kao i DNA, XNA je sposoban pohraniti genetske informacije, a zatim se razviti kroz prirodnu selekciju.

Za razliku od DNA, XNA-om se može pažljivo manipulirati. Istraživači se nadaju da bi se to moglo koristiti u medicinske ili industrijske svrhe. Bit će to i koristan alat istraživačima koji proučavaju izvor života. Iako su i XNA i razumijevanje ljudi još uvijek previše rudimentarni za sintetiziranje života koji nije sličan ničemu do sada poznatome, sada se o tome može razmišljati, piše portal <http://znanost.geek.hr>.

Facebook predstavio »PAMETNIJU« tražilicu

Sada znamo što je Facebook toliko dugo vremena pripremao – bolji sustav pretraživanja. Izvršni direktor Facebooka Mark Zuckerberg na konferenciji u San Franciscu najavio je bolji interni pretraživački sustav, odnosno »graph search« – sposobnost pretraživanja unutar vašeg »društvenog grafikonu« za specifičnosti koje vas zanimaju. »Graph Search« je način da surfate internetom koristeći podatke s Facebooka. Ovaj novi sustav pretrage omogućuje vam pretraživanje preko različitih Timeline-ova prijatelja bez potrebe da posjećujete svaki pojedinačni profil kako biste otkrili sviđa li im se neko određeno mjesto ili neka stvar. Zuckerberg je istaknuo da je »Graph Search« vrlo različit od Googleovog i Microsoftovog web pretraživanja, iako Facebook koristi Microsoftovu Bing tražilicu kao rezervnu opciju u slučajevima kada Facebook ne može pronaći odgovarajuće rezultate unutar svojih baza podataka. Novi Facebookov sustav pretraživanja sada je dovoljno inteligentan da može rangirati vaše prijatelje na temelju interakcija koje ste ostvarili. Drugim riječima, vaši bliži prijatelji pojavit će se na vrhu popisa rezultata takve pretrage. Također od sada može pretraživati rezultate na temelju priča ili fotografija koje ste »lajkali«. Zuckerberg je demonstrirao i primjer pokazavši koji su sve od vaših prijatelja na Facebooku »lajkali« seriju HBO-a »Game of Thrones«. Štoviše, moći ćete pronaći ljude koji žive blizu vas, a koji vole određene stvari, primjerice ovu televizijsku seriju. U tom slučaju u Facebookovu tražilicu unijet ćete: »People who live near Novi Sad who like Game of Thrones« [upit mora biti na engleskom jeziku]. Rezultati koje ćete dobiti bit će, među ostalim, razvrstani i prema broju vaših zajedničkih prijatelja. Fotografije koje ste objavili na Facebooku također mogu biti rangirane prema prijateljima koji su vam najvažniji na vašim Facebook listama. Čemu ove promjene? Zuckerberg je odgovorio ponovivši misiju Facebooka: »Kako bismo učinili svijet otvorenijim i povezanijim«. »Postoje proizvodi koji pomažu ljudima da ostanu povezani i proizvodi koji pomažu ljudima da uspostave nove veze«, istaknuo je Zuckerberg. Ove izmjene bit će vidljive odmah, ali ne svima. Pojavit će vam se kao velika plava traka na vrhu vaše stranice, piše tehnoklik.net.hr.

Radite stojeći!

Novo istraživanje pokazuje da bi uredski radnici dio radnog vremena trebali provoditi stojeći. Naime, ako budu stajali samo tri sata dnevno, sagorjet će 3,6 kg masnog tkiva godišnje, tvrdi stručnjak za tjelovježbu dr. John Buckley sa Sveučilišta Chester, piše magazin.hr. Dr. Buckley je dodao da bi ljudi trebali koristiti računala čiji su ekran i tipkovnica postavljeni više kako bi mogli odgovarati na elektroničku poštu i ispisivati dokumente dok stoje.

Dr. Buckley, koji radi na odjelu za kliničku znanost i nutricionizam, smatra da bi stajanje u uredu smanjilo pretilost i poboljšalo cirkulaciju. Stajanje od samo tri sata na dan troši 144 kalorije, tvrdi on.

Previše sjedenja povezano je s većim brojem oboljelih od dijabetesa. A velika australska studija objavljena u ožujku 2012. pokazala je da dugo sjedenje povećava rizik od prijevremene smrti za nekoliko godina – čak i ako ste nakon toga fizički aktivni. Pokazalo se da odrasle osobe koje sjede 11 ili više sati na dan, imaju 40 posto veće šanse umrijeti u sljedeće tri godine nego one koje sjede manje od četiri sata na dan.

Dr. Buckley smatra da bi male promjene na radnom mjestu, kao što je mogućnost stajanja, dugoročno popravile zdravstveno stanje zaposlenih.

Plastična ambalaža u cijelosti na BIOOSNOVI

Tehnički istraživački centar VTT u Finskoj razvio je metodu kojom će se značajno poboljšati kvaliteta plastične ambalaže izrađene na bioosnovi. Nova generacija bioplastične ambalaže nije samo ekološka, nego ima i dodatnih

prednosti u odnosu na tradicionalnu plastičnu ambalažu. Industrija plastične ambalaže kreće se prema proizvodima izrađenim u potpunosti na bioosnovi, piše portal <http://znanost.geek.hr>.

Količina nafte koja se svake godine koristi u proizvodnji plastike predstavlja otprilike 5% ukupne svjetske potrošnje nafte. Oko 40% sve plastike koristi se za pakiranje, što stvara poseban pritisak na industriju ambalaže da smanji ovisnost o nafti. Korištenjem obnovljivih prirodnih resursa u industriji smanjuje se ovisnost o nafti, kao i emisije ugljičnog dioksida. Prijelaz na gospodarstvo na bioosnovi ipak zahtijeva proizvode koji nisu samo ekološki, nego su i konkurentni u smislu kvalitete.

Rast »potrošnje« mobilnih podataka

Prema rezultatima istraživanja tržišta tvrtke Arieso, najveći ukupni "potrošači" podataka putem mobilnih mreža u Europi su korisnici iPhonea 5, no najviše podataka generiraju korisnici Samsungovog Galaxy SIII, prijenosi bug.hr.

Do ovog zaključka Arieso je došao nakon analize koja je obuhvaćala više od milijun korisnika »pametnih« mobitela i tableta na europskim mobilnim mrežama tijekom perioda od 24 sata. Na prvom mjestu po ukupnoj prosječnoj potrošnji podataka bio je iPhone 5, no Samsungov Galaxy SIII i Galaxy Note bili su ispred iPhonea 5 po količini poslanih podataka. Također se ističe kako jedan korisnik iPhonea 5 po potrošnji podataka vrijedi kao 4 korisnika iPhonea 3G, dok u odnosu na korisnike iPhonea 4S, korisnici iPhonea 5 troše 50 posto više podataka. Korisnici iPhonea 4S bili su najveći potrošači podataka u sličnom istraživanju prije godinu dana.

U istraživanju se ističe i kako su korisnici mobilnih telefona po prvi put prestigli po prosječnoj potrošnji podataka na mobilnim mrežama korisnike tableta. Arieso također navodi kako se povećava količina podataka koja se šalje s uređaja prema različitim servisima na internetu, poput društvenih mreža. Tako je prije godinu dana omjer između poslanih i primljenih podataka na mobilnim uređajima bio 1 prema 7, dok je sada taj omjer 1 prema 6.

REVOLUCIJA jede, EVOLUCIJA mijenja

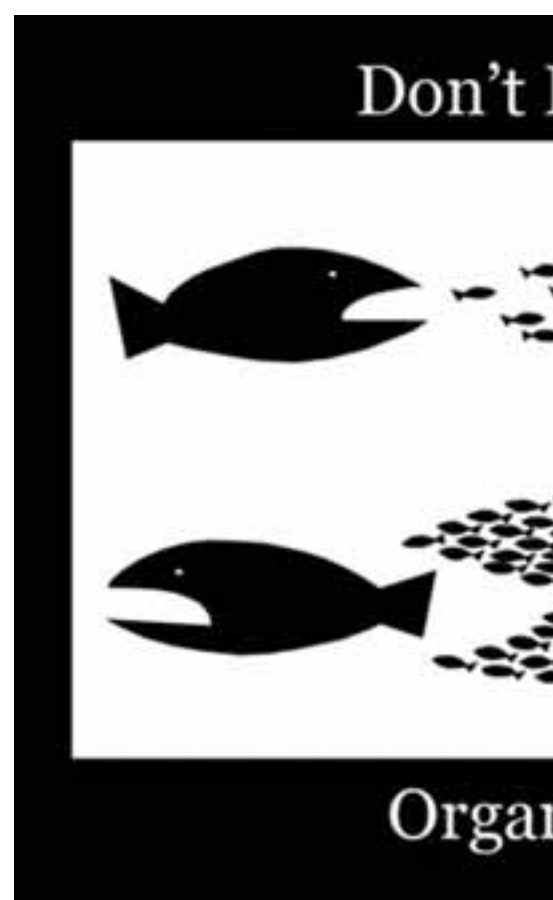
Kao i velika većina studenata nalezio sam na jednu prepreku u svom radu na fakultetu. Sretao sam se s raznim nesuglasicama, pogriješio sam u radu ili nisam učio. Ove su stvari skoro svakodnevne za svakoga tko studira. Stoga se javlja pitanje - zašto bi jedan takav svakodnevni problem bio tema teksta? Moram objasniti pojedinosti ovog slučaja kako bih pokazao zašto je baš ovaj slučaj dovoljno jak da se o njemu govori ovako javno, i još bitnije, zašto je ovaj slučaj poučan za mene, a i za vas.

Dakle, studiram antropologiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Trenutačno se nalazim na drugoj godini studiranja. Moja ljubav prema antropologiji počela je u trećem razredu srednje škole i od tada konstantno mijenja moje viđenje svijeta, a i način na koji se ophodim prema određenim aspektima vlastitog i tuđih života. Svedeno na banalno, sada sam u stanju reflektirati nad jednom činjenicom duže i iz više uglova, nego što sam ikada mislio da je moguće. Ovo je vjerojatno problematična stvar, ako ste željni nekog »normalnog« života sa svim društveno odobrenim slikama koje idu uz njega. Meni ovakav način življenja ne predstavlja problem, jer je meni detaljno bavljenje problemima koji su u mojim mislima izvor radosti i odgovor na egzistencijalističku agoru. Ovo se vidi i u mom radu i životu, mada bi me većina ljudi okarakterizirala kao hirovito biće. Vjerujem da je to zbog hiperaktivnog nastupa u komunikaciji s drugima. Svi ovi detalji nisu relevantni za samu raspravu koju pokušavam razraditi, ali imam neku potrebu upoznati vas sa sobom.

Dobili smo jedan zadatak. Trebali smo napisati seminarski rad koji bi govorio o materijalnom okruženju i koji bi koristio opservaciju s participacijom kao metodu za prikupljanje činjenica o fenomenu koji smo sami odabrali, a koji je u nekom kontaktu s temom predmeta. Asistentica, koja je bila zadužena za ovaj predmet, cijeli nam je semestar govorila o tome kako

trebamo biti kreativni, kako ona voli da studenti rade stvari na svoj način, kako je to, dijelom, srž antropologije i našeg budućeg akademskog rada. Ova teza o kreativnosti bila je dodatno obrazložena različitim teoretičarima kojima smo se bavili u tom semestru. Jednom prigodom došla je na sat uzrujana, jer je na jednoj konferenciji osjetila odnos moći u kojem je ona bila omalovažavana od strane starijeg kolege zbog svojih godina. Iskoristila je taj primjer kako bi nam demonstrirala materijalizaciju znanja u obliku diplomske, master ili doktorske diplome. Nakon toga je naglasila kako je odnos u kojem je netko relevantniji od nje zato što diploma kaže da je on pročitao više knjiga. Ovakav jedan pristup i iskrenost nisam još doživio od asistenta zbog čega sam bio nadahnut upotrijebiti svu svoju kreativnost u izradi zadanog seminarskog rada. Većina mojih kolegica i kolega odabrali su »klasičniji« pristup izradi rada. Otišli su na neko mjesto na kojem ranije nisu bili (kavana, kockarnica, izložba, sud, zatvor...) zabilježili su materijalno okruženje i način na koji se ljudi odnose prema njemu. Nisam uradio ništa drukčije, osim što sam pisao o snimanju filma koje sam izveo s prijateljicom i prijateljem. Dakle, nije neki prostor u formalnom smislu te riječi, to sam naravno uradio kako bih iznio mogućnost da se prostor konstituiira radnjom aktera. Uslišio sam sve formalne zahtjeve: broj stranica, prored, margine i reference (kojih je bilo potrebno 3 za veću ocjenu od 7). Dao sam rad kolegici da ga pročita i njezina je reakcija bila nadahnjujuća. Predao sam rad i čekao strašni sud. Nakon tjedan dana dobio sam poziv (skupa s još dvoje kolega) da dođemo na izvanredne konzultacije, kod iskrene asistentice. Otišao sam i tu počinje moja muka. Vratila je radove mojim kolegama, jer su imali manje od minimuma strana, a ja sam imao specijalni status. Izvrijeđala me je do te mjere da mi se vratio osjećaj koji sam imao u šestom razredu kada me je profesorica srpskog jezika pogodila vjež-

bankom preko pola učionice s rečenicom: »Ti hoćeš da ti crnci brane zemlju! Sram te bilo!« Zahvaljujem toj profesorici na tom katarzičnom iskustvu. Ova druga nije imala problem s mojim stavom prema

ratu, ona je imala problem s nečim drugim. Ne znam ni sada koji je njezin problem, naslušao sam se raznih mogućnosti dok sam razgovarao s drugim ljudima koji su čitali taj rad. Neki problem postoji, taj problem je nju naveo da me usporedi s mentalnim bolesnikom (ovim pridjevom je okarakterizirala moje pisanje). Nakon što mi je dodijelila sve moguće pridjeve u jednoj rečenici, okarakterizirala je moje znanje kao nepostojeće, o čemu svjedoči prelazak u drugu godinu i prosjek u indek-

su. Kada sam nakon razgovora pokušao naći neku smislenost u njezinu izlaganju, ona nije postojala. Pogledao sam njezine komentare. Bijes! Toliko jak da je davala komentare prije nego što je pročitala cijeli rad. Time što ga je vratila osigurala je da ne dobijem veću ocjenu od 7 na ispitu.

Nakon ovog neugodnog iskustva doveo sam cijelu svoju ličnost u pitanje. Dopustio sam njezinim riječima da me pojedu do te mjere da sam sebe vidio kao nesposobnog, kao »mentalnog bolesnika«, kao nekoga tko nije za fakultet. Sva moja dostignuća kao da nisu postojala, osjetio sam se kao crv pod njezinim milosrdnim đonom. Nakon što sam preživio vlastite

se borim od kako imam svijest o sebi. Tako me povrijedila svojim postupcima da sam došao do momenta u kojem sam, potpuno paranoidno, vidio sebe na nekoj streljani kako ginem zbog gluposti. Misli su mi bile ispunjene patnjama mojih idola. Vidio sam: Federica Garsiju Lorcua kojeg ubija Franco, Virginiju Wolf koja ubija sebe, Antonina Artauda koji 8 godina trpi šok terapiju, Piera Paola Pasolinija kojeg gaze automobilom na plaži, Jorgea Luisa Borgesa kojeg protjeruju iz domovine. Njihovi likovi, djela i životi bili su u mojim mislima, i kada sada pogledam na te momente malo se bojim vlastitih zaključaka. »Platili« su zbog toga što su bili drukčiji, što god to značilo. Opsjedala me tama i znao sam kako mi takav tijek misli nikako ne može pomoći da nadvladam ovaj problem. Onda sam se sjetio jedne pjesme Lady Winchilsea:

Kako smo pali! pali zbog pogrešnih pravila,
I obrazovanjem više nego prirodom budale;
Odsječeni od svih poboljšanja uma,
Tupi smo, očekivani i proizvedeni;
I kada bi se netko vinuo iznad ostalih,
S toplijom maštom, pritisnut ambicijom,
Opozicija se tako snažnom predstavlja,
Da nada za uspjehom ne može nadjačati strah.

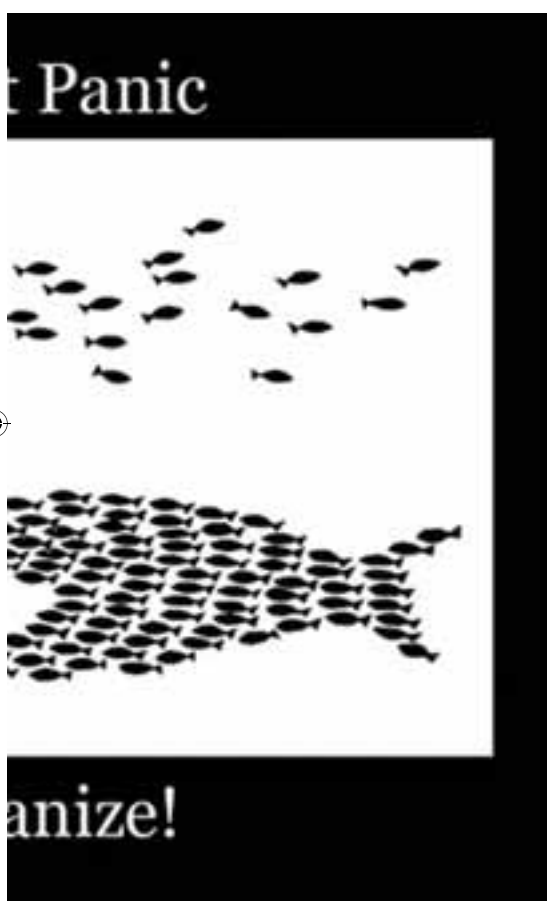
Nije me utješila, samo je produbila neurozu, jer je napisana u 17. stoljeću. Davno je bilo, a i danas je istinita. Svjesni smo, kao čovječanstvo, najmanje 300 godina ove činjenice i ništa se nije promijenilo. Poredak je ostao isti, obrazovanje nas čini »očekivanima i proizvedenima«, želju za vlastitim napretkom progutat će strah od osude ili će nas osuda osuditi. Nakon ovog poražavajućeg podsjećanja bio sam spreman preseliti se na neko imanje i tamo provesti ostatak svog života, daleko od svega što me navelo na ove misli. Htio sam izolaciju, nisam siguran da je to prošlost, u kojoj ću moći raditi na razvijanju svojih ideja bez straha da će me te iste ideje osuditi na _____ (sami odaberite).

Vratio sam se u Suboticu, ušao u svoju voljenu sobu i počeo čitati, razmišljati. Tražio sam odgovor za svoju dilemu. Traganje me navelo na jednu fasciklu u kojoj sam držao svoje stare pjesme i priče. Počeo sam se smijati svojim rečenicama, lošoj formi, neartikuliranosti. Naišao sam na pismo moje najveće učiteljice u kojem je komentirala moj prvi književni uradak iz šestog razreda i sjetio sam se koliko sam bio loš, sjetio sam se koli-

ko sam radio na svemu čime se mogu ponositi. Počelo me je tješiti saznanje o vlastitom napretku, ali me ovaj put saznanje o tuđem stagniranju nije rastužilo. Vidio sam Don Quijotea koji u svojim mislima stvara prostor za dominaciju nad ugnjetavačima svijeta koji ga okružuje. Vidio sam pobjedu protiv svih tih ugnjetavača u sebi i vidio sam ljude koji su to prepoznali u meni. Vidio sam progres, evoluciju: moje ličnosti, mog kognitivnog procesa, mog bića. Sada sam bio siguran da pobjeđujem. Bitke koje osvajam vode se na ratištima u meni i svaka pobjeda me čini razumnijim. Postao sam čovjek koji sluša druge, koji vidi bol svijeta i zna gdje je sreća i s kim. Obuzeo me optimizam, ali i dalje nisam vidio rješenje za problem koji me naveo na ovaj misaoni put. Onda je kao iz raja jedna složenica Michela Foucaulta pala ispred mene: »Hiper-pesimistički aktivizam«. Nema svrhe boriti se protiv poretka, jer se on neće promijeniti, ali to ne znači da ne možemo kreativno djelovati u svijetu. Granice koje želim da nestanu izbrisat će akumulacija naših kreativnih iskaza, izbrisat će ih mali primjeri koji će se vremenom mijenjati, kao što su i do sada. Tada sam uvidio svoju prvu pogrešku. Dopustio sam profesoricu da ovlada mojim načinom mišljenja i vidio sam svijet kao podijeljen u kutije. Zaboravio sam da je svijet fluidan, da su ljudi mekani i od mesa, a ne od drveta ili metala.

Prestao sam osjećati bijes. Riješio sam ne poslušati njezine savjete da »uprostim« moj rad i napisao sam rad u kojem sam objasnio ono što sam objasnio. Možda sam trebao dobiti više batina kada sam bio mali, možda su moji učitelji i nastavnici trebali biti strožiji, možda, možda... Sada se taj duh prosvjeda ne može ugasiti. Bijes me ne smije voditi kroz život, jer je to snaga koja pokreće one s kojima se ne slažem, a takva snaga mi nije potrebna. Moram se uvijek podsjećati i nikada ne smijem zaboraviti na najbitniju pouku mojih idola: revolucija jede, a evolucija mijenja.

Dejan Matlak

napade omalovažavanja, obuzeo me je bijes. Sjetio sam se svih njezinih riječi s vježbi i tada sam shvatio kako se borim protiv licemjera. Ona je postala manifestacija moći koju je mrzila, a za mene je postala simbol budućih borbi. Pretvorila se u diktatora koji je spreman uništiti svaki stav koji se suprostavlja njegovom. Postala je zajednica koja ugnjetava one koji njih fizički ne dodiruju, već narušavaju svojim postojanjem njihovu viziju društva ili čega god. Postala je sve ono protiv čega

IZLAZAK U NEW YORKU

Na rođendanskom tulumu s AMERIČKOM ZVIJEZDOM

Kako je svijet mali, pred ulazom u night club HK dočekala nas je, pokraj nabildanog osiguranja, Jovana iz Kragujevca: »Serbia? Znaš jezik? A znaš li da se ovdje pušta samo hip hop?«

nhattana), gdje nas je pred vratima, pokraj nabildanog osiguranja, dočekala i Jovana iz Kragujevca. »Serbia? Znaš jezik? A znaš li da se ovdje pušta samo hip hop?«, zabrinuto je upitala autora ovoga teksta, na što je ovaj zavrištao: »What the, nisu narodnjaci?!«. Iako se u New Yorku uglavnom sluša RnB i hip hop po klubovima, a ne balkanski turbo folk, što je nekima od nas došlo kao kulturni šok, izlazak izgleda poprilično isto kao i na Balkanu. Postoje minijaturne razlike, a to je da se ulaz u klubove plaća \$25, ne smije se piti alkohol na ulici (kod nas se tolerira), a u zatvorenom prostoru se ne smije pušiti. Ovo posljednje je dijelom uvedeno i kod nas, ali zato postoji prostor ili terasa za pušenje, dok u HK nema ni toga, a svaki izlaz iz kluba je finalan, što znači da nema ulaženja i izlaženja, osim ako se radi o nekom celebrityju, kao što je to Roxy.

Svatko bi od nas običnih smrtnika želio bar na pet minuta živjeti život slavnih i bogatih poput Justina Timberlakea ili Rihanne. Ma koliko taj život turbulentan i problematičan bio, i pod vječitim pritiskom medija, ipak se radi o ljudima prepoznatljivim na cijelome svijetu. Tko ne bi želio biti slavan?

Ako već ne možemo živjeti kao oni ili s njima, kao ni izvesti ih na date, s obzirom da su za nas nedostupni, možemo li barem imati čast partijati u njihovu društvu? Well, možda ne baš sa spomenutima, ali u New Yorku je gotovo sve moguće.

Google zna najbolje

Ljetos smo bili do Hollywooda, o čemu smo i pisali, nadajući se da ćemo naletjeti na neko-

ga makar i malo slavnog, nekoga čije ni ime ne znamo, ali smo ih vidjeli negdje na televiziji, Youtubeu ili nekom drugom websiteu. Ovoga se puta ista ekipa uspjela naći u istom noćnom klubu kao i nitko drugi do glumica i rapperica, pretežno popularna među muškom populacijom, Roxy Reynolds. Ako za nju niste još čuli, čuo je Google, vaš najbolji friend, pa će vam on reći nešto više o njenom talentu pred kamerama. Tko bi rekao da je veća šansa vidjeti zvijezdu jedne obične noći vani na Manhattanu, nego u samom Los Angelesu, gdje većina njih živi.

Noć s Roxy

Susret se, dakle, dogodio 22. prosinca u night klubu HK (kratica od Hell's Kitchen, dio Ma-

DVD i poljubac

Povod Roxyna posjeta New Yorku bila je proslava njenog 29. rođendana. Vaš je dopisnik imao sreću dobiti njezin najnoviji potpisani DVD, pod nazivom Club Elite, u produkciji L.T.-ja. Također je imao i prigodu čestitati joj rođendan i poljubiti je u obraz, na što su sva crna braća oko nje napravila izraze lica na kojima se moglo pročitati »ljubomorani«. Naravno, autor ovoga teksta ispratio je tulum do kraja pokraj Roxyna VIP prostora, da bi se na kraju izgubio iz te mračne ulice u osvjetljeni Times Square, da spomenuta braća ne bi, kao slučajno, pošla za njim.

T. Perušić

GLAZBENI INTERVJU: PUNČKE

Svirati,
svirati
i samo
svirati

Ženski indie rock trio iz Vinkovaca »odradio« je 34 koncerta u 9 mjeseci, a trenutačno priprema album koji bi se trebao pojaviti u prvoj polovici ove godine

Hrvatska glazbena scena dobila je osvježenje u obliku ženskog benda Punčke koji nam dolazi iz Vinkovaca. Bend postoji od 2007. godine. Sastav benda se mijenjao, a danas ovu zanimljivu žensku ekipu čine – Lucija (gitara i vokal), Ruby (bubnjevi) i Anja (bas). Njihova bi se glazba stilski mogla okarakterizirati kao indie rock s primjesama Televisa, Joy Divisiona, Sonic Youth, Patti Smith...

Dosad su objavile album »Robot koji hekla« i EP »Mehanizmi obrane«. Njihov singl »Petra Pan« nalazi se trenutačno na listi »Domaćica« MTV Adrije. Cure vrijedno spremaju svoj novi album koji će ugledati svjetlost dana tijekom ove godine.

KUŽIŠ?!: Što nam možete reći o vašim dosadašnjim izdanjima?

Godine 2010. objavile smo »Robota«, naše prvo izdanje koje nas je definiralo kao ozbiljan bend koji želi napredovati i svirati. Prošle godine u veljači objavile smo EP »Mehanizmi obrane« kao uvertiru za nadolazeći album koji planiramo objaviti u prvoj polovici ove godine. Taj EP predstavlja naša 4 meha-

nizma obrane i njime smo doista napravili veliki preokret, jer smo na temelju njega uspjele ostvariti 34 koncerta u 9 mjeseci, što je doista bilo nevjerojatno iskustvo.

KUŽIŠ?!: Kako teče vaš kreativni proces, kako se međusobno usklađujete?

Svaka od nas je drukčija i to je ono što našu glazbu čini zanimljivom. U trenutku stvaranja pjesme, svaka od nas pridonosi svoje osjećaje, svoje želje i interpretacije i onda nastane nešto originalno. Nikada nije bilo svađa oko toga i nikada ne razmišljamo unaprijed kako neka pjesma zvuči i kojeg je žanra – jedino što je bitno jest da tu pjesmu svaka od nas osjeti.

Lucija piše tekstove i napravi početnu melodiju, dok sve tri skupa radimo konačne aranžmane. »Petra Pan« je iznimka, Lucija je pisala tekst, dok je samu ideju o pjesmi donijela Anja.

KUŽIŠ?!: Kakav je, iz vašeg vlastitog iskustva, položaj žena na rock sceni?

Naravno da ima puno predrasuda, ali to je sveprisutno i tome ne pridajemo pozornost. U početku jesmo doživje-

le brojna podcjenjivanja tipa »jao vi curice, što ćete vi sad svirati« i slične stvari, no mi smo se nastavile truditi bez obzira na to i raditi ono što želimo i kako želimo. Sada je toga sve manje i u potpunosti smo ravnopravne s muškim bendovima. Tako je sa svim ženskim izvođačima, ono što je bitno jest kako se ti postavljaš.

KUŽIŠ?!: Vaši planovi za budućnost?

Ono na što smo trenutačno usredotočene jest rad na novom albumu. Na njemu će se nalaziti 10-12 pjesama, nešto starih koje ćemo ponovno snimiti, sve ostalo će biti nove pjesme. Snimat ćemo u studiju Kramasonik u Zagrebu. Čeka nas puno proba, truda i rada, ali želimo objaviti album kojim ćemo biti u potpunosti zadovoljne. Nakon toga je plan samo svirati, svirati i svirati.

KUŽIŠ?!: Kada vas možemo očekivati u Srbiji?

Nakon objave albuma krećemo u njegovu promociju, pa će se sigurno naći par datuma za Srbiju, što ćete moći i vidjeti na našem profilu na Facebooku.

Anita Klinac

Prelo mladeži DSHV-a u Subotici

Šesto po redu Prelo Mladeži DSHV-a bit će održano večeras (petak, 25. siječnja)

u restoranu KTC-a u Subotici, s početkom u 19 sati. Istoga će dana biti održan i memorijalni malonogometni turnir za mlade »Dujko Runje«. Goste i mlade tijekom prela zabavljat će poznati tamburaški ansambl.

Veliko prelo »Pučke kasine 1878« u Subotici

Veliko prelo »Pučke kasine 1878« bit će održano sutra, u subotu 26. siječnja, u gostioni »Zorica« u Subotici, s početkom u 20 sati. Goste će zabavljati tamburaški ansambl »Biseri« iz Subotice. Za večeru je tradicionalno predviđena krumpirača, a u ponoć fanci.

Cijena ulaznice je 1.500 dinara, a karte se mogu rezervirati na brojeve telefona: 062/193-89-20, 064/14-884-69, 063/19-585-88, 064/831-90-53 i u gostioni »Zorica« 024/562-316.

»Veliko tamburaško prelo« u Subotici

Prvo »Veliko tamburaško prelo«, koje organizira HGU »Festival bunjevački pisama«, bit će održano 2. veljače u restoranu KTC-a u Subotici, s početkom u 20 sati. Goste će zabavljati: TS »Ringišpil« iz Hrvatske, ansambl »Hajo« i TS »Klasovik« iz Subotice. Cijena ulaznice, u koju su uračunati večera i piće, je 2.000 dinara. Rezervacije se na telefon: 065/503-6888.

»Gupčev bal« u Tavankutu

Peti po redu »Gupčev bal«, kojeg organizira HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, održat će se 9. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu s početkom u 19 sati. Goste očekuju brojne zanimljivosti, a za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastavi »Klasovik« i »Biseri« iz Subotice. Cijena ulaznice, u koju je uračunata večera i neograničeno piće, je 1.500 dinara. Rezervacije se mogu izvršiti na telefon: 064/2015274.

Josipa Lisac u Beogradu

Hrvatska pjevačica jedinstvenog glasa i pojave Josipa Lisac održat će koncert za Dan zaljubljenih 14. veljače u beograd-

skom Sava centru, na kome će istovremeno obilježiti i 40 godina od izlaska kulturnog albuma »Dnevnik jedne ljubavi«. »Nisu važne godine, a nije važno ni vrijeme, samo je važna ljubav«, kratko kaže pred dolazak u Beograd Josipa Lisac, koja inače 14. veljače slavi i svoj rođendan!

Urban & 4 u Beogradu i Novom Sadu

Riječki alternativni rock sastav URBAN & 4 nastupit će u Beogradu na Dan zaljubljenih, odnosno 14. veljače u dvorani

Amerikana Doma omladine Beograda. Dan kasnije, u petak 15. veljače, Damir Urban će nastupiti u Novom Sadu, u klubu Fabrika SKCNS-a.

Urban & 4 su u 2012. godini objavili višestruko nagrađivani EP »Kundera« koji sadrži šest pjesama, a koji je bio samo uvod u album koji će bend predvođen karizmatičnim Damirom Urbanom objaviti na proljeće ove godine, a čiji će dio predstaviti na svirkama u Srbiji.

Dinosaur Jr. u Zagrebu

Jedan od najutjecajnijih alternativnih rock bendova iz SAD-a, grupa Dinosaur Jr. stiže po drugi put u Hrvatsku 16. veljače, kada će u zagrebačkoj Tvornici kulture koncertno promovirati svoj lan-

ski, deseti po redu album »I Bet on Sky«. Karte se mogu nabaviti na svim Eventimovim prodajnim mjestima po cijeni od 120 kuna.

Grupa će u Zagrebu nastupiti u originalnoj postavi (J Mascis, Lou Barlow, Murph), a zanimljivo je da će na ovoj turneji glavni grad Hrvatske biti jedini u regiji koji će ugostiti Dinosaur Jr. U više-desetljetnoj karijeri sastav je imao prekid u radu od 1997. do 2005. godine. Nakon ponovnog okupljanja članova, druga inkarnacija benda objavila je ukupno tri albuma.

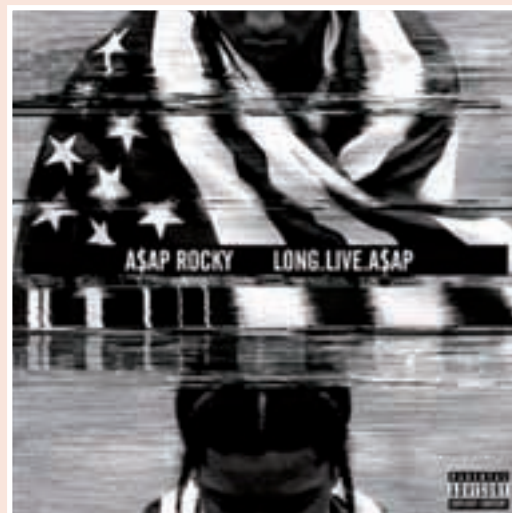
preporuka

GLAZBA: A\$AP Rocky – » Long. Live. A\$AP«

A\$AP Rocky isplivava u svijetu novonastalog hip hopa i uz svoj debitantski album »Long. Live. A\$AP«, surađujući s mnogobrojnim cijenjenim rep glazbenicima poput Drakea, Kendricka Lammara i 2 Chainza, pokazuje kako u zavrzlami žanrova i izvođača ima mjesta i za njega i njegov novi pravac hip hopa. Njegov prvi album (uz njegov prvi mix-tape Live. Love. A\$AP) najviše me podsjeća na rad Azaelie Banks, vodeći se zanosnim hip hop ritmovima devedesetih, oštih i brutalnih tekstova izgovorenih takvom brzinom da taman možete razaznati psovku. Međutim, »Long. Live. A\$AP« umnogome se zasniva na kritici društva i ekonomskog sustava te se ne moramo čuditi izboru riječi, uzimajući u obzir američki svijet repa. Ipak, čini se kao da se na cijelom albumu trebalo više raditi – pokraj singlova i, nažalost, numera s bonus diska (od kojih ću najviše istaknuti »I Come Apart« u kojoj je vokale posudila i Florence Welch), ostale se čine nedovršenima ili praznima. Bez obzira na to, »Long. Live. A\$AP« je trijumf old-house hip hopa, svježeg distortiranog repa i pametnog teksta te dokazuje da je A\$AP više no obični hedonist.

I. Kovač

FILM: Pijev život

Oscarom nagrađeni režiser Ang Lee donosi veličanstvenu priču napravljenu prema istoimenom bestselleru Yanna Martela. Film donosi priču Pija Patela, sina čuvara zoološkog vrta. Njegova se obitelj odlučila preseliti iz Indije u Kanadu i kreće na veliko putovanje teretnim brodom. Nakon strašne oluje i brodoloma, Pi pluta Tihim oceanom na čamcu za spasavanje, a njegov jedini suputnik je veliki bengalski tigar po imenu Richard Parker. Kada Pi shvati kako je sve što poznaje i što je ikada volio i cijenio nestalo, ostaje mu jedino nada. No, hoće li nada biti dovoljna da Pi smogne snagu koja će mu biti potrebna za nemilosrdnu borbu protiv nepredvidivog mora, divljeg tigra i samoga sebe?

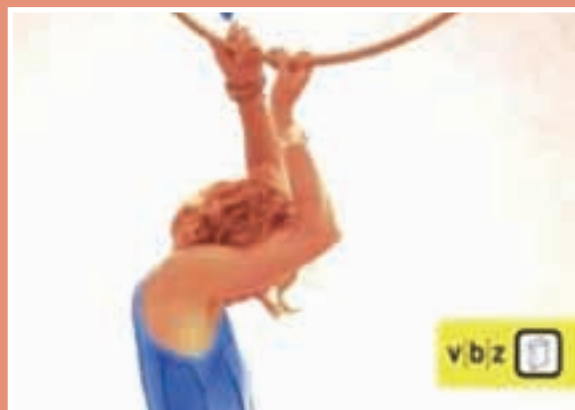
Uloge tumače: Suraj Sharma, Irrfan Khan, Adil Hussain, a scenarij potpisuje David Magee.

KNJIGA: »Aleph«, Paulo Coelho

Nova knjiga čuvenog brazilskog pisca Paulo Coelhoa. O njemu kao autoru znamo puno toga, on je možda jedan od najproduktivnijih stvaralaca u suvremenoj književnosti. Autor je mnogih bestsellera poput »Alkemičara«, »Pete gore«, »Bride«... »Aleph« je možda jedno od najosobnijih djela ovog autora, iako su sva njegova djela donekle osobna, ali ovo odiše osobnim doživljajem života. Potraga za sobom, za pravim putem, obnova duše i duha. Putovanje i nova veza s ljudima, tim divnim bićima koja svi i volimo i mrzimo. Svakome tko želi sebe uzdići duševno, a zaboli ga glava od pomisli na knjige samopomoći, »Aleph« je ono što vam treba.

I. Rudić

KUŽIŠ ?!

Foto: Antonija Sudarević